

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII NA 2021 ROK

Wprowadzenie

Rok 2021, to kolejny rok realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, jak i również kontynuacja wielu zadań zainicjowanych w latach poprzednich. Program jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, w tym przemocy w rodzinie, zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz art.10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r; o przeciwdziałaniu narkomanii. Przy opracowaniu programu uwzględnione zostały wytyczne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowane w przewodniku „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”.

Program przewidziany do realizacji w 2021 roku zakłada kontynuację sprawdzonych i pożądanych działań podjętych w latach ubiegłych, stosownie do aktualnie zdiagnozowanych potrzeb. Działania realizowane będą w oparciu o wypracowany już system współpracy i pomocy partnerów, którzy sukcesywnie doskonalą swoje kompetencje i umiejętności, aby skutecznie pomagać osobom poszukującym specjalistycznej pomocy i konkretnego wsparcia.

Główni realizatorzy i partnerzy programu to:

- Punkt Konsultacyjny w Orzyszu;
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Piszku;
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku;
- Szpital Psychiatryczny SPZOZ w Węgorzewie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy;
- Komisariat Policji w Orzyszu;
- Szkoły;
- Polana Kultury Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu;
- Świetlica Środowiskowa „Kajak” pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Orzyszu.
- Organizacje pozarządowe

1. Diagnoza sytuacyjna dotycząca problemów alkoholowych w Gminie Orzysz.

Rozdział obrazuje sytuację w Gminie Orzysz w świetle danych, pozyskanych od w/w realizatorów i partnerów działających na rzecz profilaktyki oraz ograniczenia problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.

1. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Orzysz

Gminę Orzysz w 2020 roku zamieszkiwało ogółem 8717 mieszkańców (w 2019r.- 8815), z tego powyżej 18 roku życia 7111 (w 2019r. - 7187). W porównaniu do 2019r. liczba mieszkańców

naszej Gminy zmniejszyła się o 98 osób, w tym 76 mieszkańców powyżej 18 roku życia.

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych reguluje ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przepisy prawa miejscowego tj:

- Uchwała Nr XVIII/118/19 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 30 grudnia 2019r; w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Orzysz.
- Uchwała Nr LII/378/18 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 23 maja 2018r; w sprawie wprowadzenia odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych na terenie Gminy Orzysz

Sprzedaż napojów alkoholowych

Placówki handlu detalicznego - sklepy	2019	2020
Ilość punktów w tym zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych:	24	26
do 4,5%alk. oraz piwo	24	25
od 4,5%alk. do 18% alk. (z wyjątkiem piwa)	24	25
powyżej 18% alk.	24	25
Gastronomia		
Ilość punktów w tym zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych:	23	18
do 4,5%alk. oraz piwo	23	18
od 4,5%alk. do 18% alk. (z wyjątkiem piwa)	7	8
powyżej 18% alk.	10	11

stan na 31.12.2020r.

Ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w porównaniu do 2019 roku zmniejszyła się o 3 punkty. Są to sezonowe lokale gastronomiczne, w których termin ważności wydanych zezwoleń upłynął 30 września ub.r. i przedsiębiorcy nie wystąpili o wydanie kolejnych zezwoleń. Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało:

- w 2019r. - 187 mieszkańców Gminy Orzysz, w tym 152 osoby pełnoletnie.
- w 2020r. - 198 mieszkańców Gminy Orzysz, w tym 161 osoby pełnoletnie.

2. Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu

Uzależnienie to silne pragnienie zażywania określonych środków albo wykonywania czynności, które mogą wywoływać niebezpieczne dla zdrowia lub życia skutki. Uzależnienie jest chorobą, która utrudnia prawidłowe funkcjonowanie. Osoba uzależniona najczęściej nie zdaje sobie sprawy ze swojego nałogu, który przynosi wiele szkód. Uzależnienie powoduje koncentrację na zażywaniu konkretnego środka lub wykonywaniu jakiejś czynności. Wpływa też negatywnie na zdrowie psychiczne całej rodziny. Najczęściej uzależniamy się od alkoholu, narkotyków, leków, hazardu, papierosów/tytoniu, gier komputerowych/Internetu.

W strukturze Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu funkcjonuje

Zespół ds. rozmów interwencyjno-motywujących, którego zadaniem jest podejmowanie czynności wobec osób dorosłych nadużywających alkoholu, zgłoszonych do Komisji.

Podejmowane czynności zmierzają do zmotywowania osoby uzależnionej od alkoholu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, wsparcia osób współuzależnionych oraz doświadczających przemocy w rodzinie. Komisja do tych osób kierowała zaproszenia na spotkanie – rozmowę interwencyjno- motywującą.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2019	2020
Liczba rozpatrzonych wniosków dotyczących osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu w tym: w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskiej Karty”	41 20	42 10
Ilość rozmów interwencyjno-motywujących przeprowadzonych przez członków Komisji z osobami podejrzаныmi o nadużywanie alkoholu do podjęcia leczenia.	28	33
Ilość rozmów udzielających pomocy i wsparcia przeprowadzonych przez członków Komisji z osobami będącymi członkami rodzin osób z problemem alkoholowym.	4	4
Liczba osób w stosunku do których wystąpiono do Sądu Rejonowego w Pieszce z wnioskiem o zastosowanie obowiązku pojęcia leczenia odwykowego oraz na czas trwania leczenia ustalenie nadzoru kuratora sądowego.	5	5

Do Komisji najczęściej składane były wnioski przez policję co stanowiło 36,1% ogółu wniosków, następnie przez: rodzinę - 31%, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy- 31%, kuratora sądowego i MOPS po 2,7% ogółu wniosków.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego wdraża się wyłącznie do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują:

- - rozkład życia rodzinnego,
- - demoralizację małoletnich,
- - systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,
- - uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny.

Osoby kierowane do Sądu zdecydowanie częściej znajdują się w zaawansowanym stadium alkoholizmu. Na pięć wniosków skierowanych do Sądu w 2020 roku o nałożenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, jeden wniosek dotyczył kobiety a cztery mężczyzn.

W ramach obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Komisja brała także aktywny udział w pracach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy.

W 2020r; Komisja zaopiniowała pozytywnie 24 wnioski złożone przez przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opinie dotyczyły ustaleń Komisji, czy punkt sprzedaży napojów alkoholowych spełnia wymogi pod względem usytuowania, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz czy wydane zezwolenie nie przekroczy ustalonej maksymalnej liczby zezwoleń określonej w obowiązującej Uchwale Rady Miejskiej w Orzeszu.

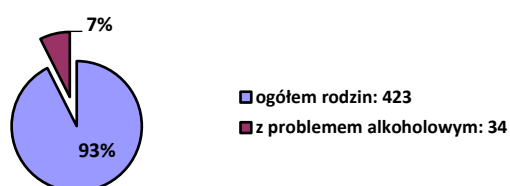
Poza tym, w ramach inicjowania i realizacji zadań ustawowych dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy Komisja:

- Systematycznie współpracowała z policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, kuratorami rodzinnymi i sądowymi, terapeutą uzależnień, psychologiem.
- Opiniowała projekty uchwał w sprawie:
  - ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Orzysz;
  - Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok.

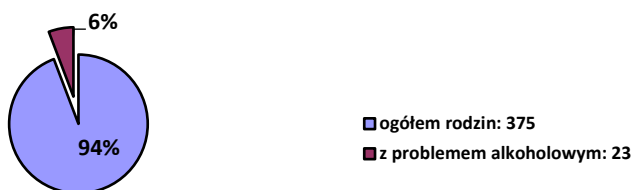
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu

Osoby uzależnione wielokrotnie charakteryzują się niezaradnością życiową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowaniu dzieci, co skutkuje koniecznością korzystania z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

2019 rok

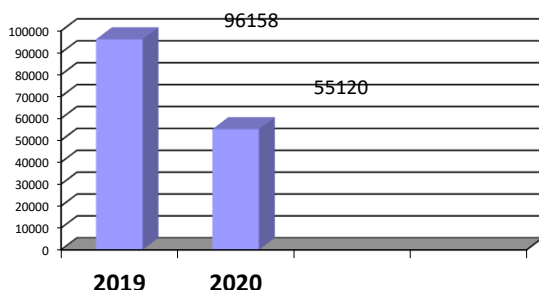

2020rok

Z danych MOPS w Orzyszu wynika, że w stosunku do 2019r., w 2020 roku liczba rodzin objętych pomocą materialną MOPS zmniejszyła się o siedem rodzin. Dotyczy to rodzin korzystających z pomocy materialnej MOPS z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny. Przeliczając liczbę rodzin z problemem alkoholowym w stosunku do liczby ogółem rodzin korzystających z pomocy stanowi to mniej o 1 %.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom i osobom dotkniętym problemem uzależnienia.

Dane: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu

Z powyższych danych wynika, że zmniejszyła się także wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom i osobom dotkniętym problemem alkoholowym o ponad 41 tys. zł.

4. Działania podejmowane przez Komisariat Policji w Orzyszu

Podejmowane działania	2019	2020
Osoby nietrzeźwe zatrzymane i przewiezione do wytrzeźwienia do pomieszczeń policyjnych	33	32
Osoby nietrzeźwe odwiezione do domów rodzinnych	18	16
w tym: nieletni	0	3
Liczba zatrzymanych posiadających substancje psychoaktywne	3	10
Liczba zatrzymanych osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu	43	46
Liczba zatrzymanych osób kierujących pojazdami pod użyciu substancji psychoaktywnych	0	1
Liczba osób ukaranych za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym (mandat karny/ wniosek do sądu)	52	64
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w ramach procedury „Niebieskiej karty”	67	47
w tym: sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu	67	40

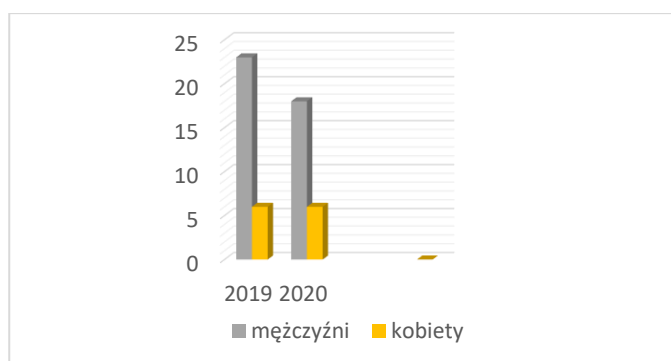
Dane: Komisariat Policji w Orzyszu

Dane pochodzące z Komisariatu Policji w Orzyszu pokazują, że w porównaniu do poprzedniego roku znacznie zwiększyła się liczba osób ukaranych za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym - 57 osób ukarano mandatem karnym, a w stosunku do 7-miu osób sporządzono wniosek o ukaranie do Sądu. Poza szeroko zakrojoną działalnością prewencyjną i kontrolną, policja podejmowała także interwencje związane z przemocą domową, które w większości przypadków powiązane były z problemem alkoholowym.

5. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pisku

Poradnia realizuje programy psychoterapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia. Świadczy usługi w zakresie diagnostyki, leczenia terapii pogłębionej w formach terapii indywidualnej i grupowej.

Działania	2019	2020
Osoby leczone	29	24
tym:		
kobiety	6	6
mężczyźni	23	18

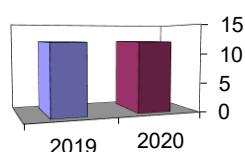
Dane: Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Piszcu

W porównaniu do roku 2019 roku, ogólna liczba leczonych osób z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od alkoholu zmniejszyła się o 5 osób.

6. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku

W Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku, z Gminy Orzysz leczą się w:

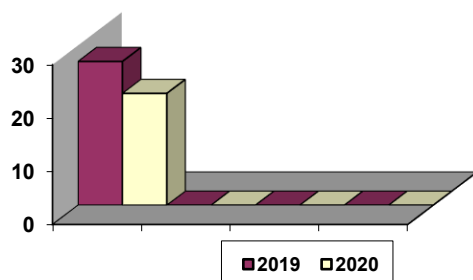
- 2019 roku - 12 osób, w tym: leczenie stacjonarne – 10 osób, leczenie ambulatoryjne - 2 osoby.
- 2020 roku - **12** osób, w tym: leczenie stacjonarne- 8 osób (5 mężczyzn i 3 kobiety), leczenie ambulatoryjne - 4 osoby (3 mężczyzn i 1 kobieta).

Dane: Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku

7. Szpital Psychiatryczny SPZOZ w Węgorzewie

Zasadniczym celem leczenia jest umożliwienie pacjentowi, który musi lub chce przerwać nałóg bezpieczne i humanitarne przejście okresu odstawienia, który może być niebezpieczny dla zdrowia i życia. Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych trwa zazwyczaj około 10 dni i traktowane jest, jako wstęp do leczenia odwykowego. W trakcie pobytu pacjent konsultowany jest przez lekarzy i terapeutów oddziału jak i innych jednostek celem rozpoznania sytuacji i zaproponowania najbardziej właściwej dla pacjenta terapii po zakończeniu detoksykacji.

Dane: Szpital Psychiatryczny SPZOZ w Węgorzewie

Na oddziale Detoksykacyjnym Szpitala Psychiatrycznego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie leczyci się:

- w 2019r. - 27 mieszkańców Gminy Orzysz
- w 2020r. - 21 mieszkańców Gminy Orzysz

W porównaniu do 2019 roku ilość hospitalizowanych osób na Oddziale Detoksykacji Alkoholowym w 2020 roku zmniejszyła się o 6 osób.

8. Punkt Konsultacyjny w Orzyszu

Celem działalności Punktu Konsultacyjnego jest zdiagnozowanie problemów klienta w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zaplanowanie pomocy i udzielenie wsparcia dla osób i rodzin korzystających z jego usług. W Punkcie mieszkańców Gminy Orzysz przyjmował bezpłatnie specjalista terapii uzależnień, psycholog i referent prawny.

Psycholog

Lp.	Osoby	2019		2020	
		K*	M*	K	M
1.	Z problemem alkoholowym	10	11	1	10
2.	Współuzależnieni oraz DDA	8	2	14	2
3.	Doznający przemocy w rodzinie (ofiara)	32	1	22	2
4.	Stosujący przemoc w rodzinie (sprawca)	1	5	0	1
5.	Eksperymentujące bądź uzależnionych od psychoaktywnych	2	8	0	1
6.	Patologiczny hazard	4	3	0	1
7.	Zaburzenia psychiczne	1	1	1	0
8.	Inni (sytuacje kryzysowe, trudności emocjonalne)	50	15	24	6
	Razem	108	46	62	23
		154		85	

Specjalista terapii uzależnień

Lp.	Osoby	2019		2020	
		K	M	K	M
1.	Z problemem alkoholowym	10	28	11	31
2.	Współuzależnieni oraz DDA	2	1	2	1
3.	Doznający przemocy w rodzinie (ofiara)	2	0	2	0
4.	Stosujący przemoc w rodzinie (sprawca)	0	3	0	3
5.	Eksperymentujące bądź uzależnionych od psychoaktywnych	0	0	0	0
6.	Patologiczny hazard	0	0	0	0
7.	Zaburzenia psychiczne	0	0	0	0

8.	Inni (sytuacje kryzysowe, trudności emocjonalne)	0	0	0	0
	Razem	14	32	15	34
		46		49	

Referent prawny

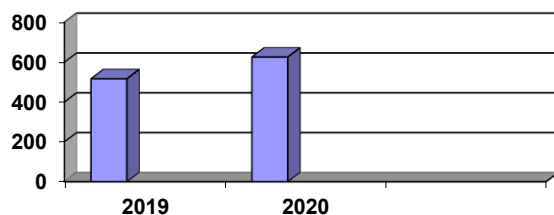
Lp	Osoby	2019		2020	
		K	M	K	M
1.	Z problemem alkoholowym	0	2	0	1
2.	Współuzależnieni oraz DDA	35	5	27	5
3.	Doznający przemocy w rodzinie (ofiara)	6	0	2	0
4.	Stosujący przemoc w rodzinie (sprawca)	0	0	0	0
5.	Eksperymentujące bądź uzależnionych od psychoaktywnych	0	0	2	0
6.	Patologiczny hazard	0	1	0	0
7.	Zaburzenia psychiczne	0	0	0	0
8.	Inni (sytuacje kryzysowe, trudności emocjonalne)	41	19	51	10
	Razem	82	27	82	16
		109		98	

K * - kobieta M * - mężczyzna

Zjawisko przemocy domowej (stosowanie bądź doznawanie) jest problemem współistniejącym z uzależnieniem od alkoholu lub współuzależnieniem.

Udzielone porady i konsultacje:

- 2019r. - 517 porad i konsultacji 309 klientom Punktu
- 2020r. – 626 porad i konsultacji 232 klientom Punktu

Dane: Punkt Konsultacyjny w Orzyszu.

W porównaniu do roku poprzedniego liczba porad i konsultacji zwiększyła się o ponad 100, zaś liczba klientów korzystających z porad i konsultacji zmniejszyła się o 77 osoby. Zdarzyło się, że jedna osoba (stosująca przemoc w rodzinie) skorzystała nawet z 12-stu porad. Zagrożenie epidemiologiczne COVID-19 stanowiło znaczne utrudnienie w kontakcie osobistym. Z uwagi na wprowadzone obostrzenia w związku z pandemią, stosując się do zaleceń, stosowano reżim sanitarny.

9. Szkoły

Znacząca część działań podejmowanych w ramach Programu, to zadania profilaktyki uniwersalnej, których adresatami są dzieci uczęszczające do szkół. W szkołach, dla których Gmina Orzysz jest organem prowadzącym, pomoc i opiekę psychologiczną dzieciom i młodzieży pochodzącej z rodzin zagrożonych alkoholizmem i narkomanią oraz przemocą domową zapewniał psycholog. Zakres wykonywanych zadań przez zatrudnionego psychologa obejmował między innymi: indywidualne konsultacje psychologiczne z uczniami, rodzicami i nauczycielami, udzielanie wsparcia dla osób z rodzin z problemem alkoholowym, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wskazywania odpowiednich form pomocy i motywowania do działania.

W podziale na poszczególne szkoły, przedstawia to się następująco:

	<i>Zakres konsultacji/porad</i>	ZSP w Orzyszu		ZSP w Dąbrowce		ZSP w Okartowie	
		2019	2020	2019	2020	2019	2020
1	<i>Z nauczycielami, wychowawcami w celu określenia form pomocy i wsparcia uczniów w aktualnych trudnościach</i>	194	290	35	34	32	56
2	<i>Indywidualne z uczniami w tym:</i>						
	<i>nadużywanie alkoholu w rodzinie</i>	42	10	3	0	4	7
	<i>przemoc w rodzinie</i>	26	22	3	3	5	8
	<i>styczność z używkami</i>	64	11	7	7	6	8
	<i>uzależnienia behawioralnych</i>	103	31	13	3	8	11
	<i>trudności emocjonalne, agresja ze strony uczniów</i>	101	50	9	10	8	17
3	<i>Z rodzicami w celu rozwiązywania trudności wychowawczych i edukacyjnych ich dzieci</i>	181	205	32	25	28	21
4	<i>Sytuacje kryzysowe, pomoc psychologiczna</i>	16	6	7	1	3	3
5	<i>Z kuratorem, asystentem rodzin</i>	0	33	2	1	0	16
6	<i>Zajęcia profilaktyczne</i>	0	2	6	1	0	1
	<i>Ogółem ilość udzielonych porad i konsultacji</i>	727	660	117	92	94	148

Dane: Psycholog – liczba udzielonych porad i konsultacji

Przedstawione dane wskazują na potrzebę uświadomienia również rodziców o negatywnych skutkach zdrowotnych spożywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych, ich wpływu na rozwój emocjonalny, społeczny, poznawczy dzieci oraz jako przyczynę przemocy psychicznej, fizycznej, seksualnej.

10. Placówka Wsparcia Dziennego pn. Środowiskowa Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza w Orzyszu

Głównym celem tej Placówki było objęcie dzieci i młodzieży opieką i wychowaniem, udzielenie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Za zgodą rodziców lub opiekunów, świetlica opieką obejmowała 37 stałych młodych podopiecznych. Z uwagi na panującą trudną sytuację epidemiczną związaną z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz wprowadzonymi znacznymi ograniczeniami dotyczącymi pracy, nauki zdalnej i przymusowej izolacji, placówka ta była czynna tylko przez okres 5-ciu miesięcy. W świetlicy realizowane były zajęcia wg stałego harmonogramu ustalonego przez kierownika i wychowawców świetlicy:

- - zajęcia programowe mające na celu rozwijanie zainteresowań i umiejętności tj. zajęcia plastyczne, teatralne, taneczne, sportowo-rekreacyjne, twórcze, komputerowe, muzyczne, ogólnorozwojowe;
- - pomoc w odrabianiu lekcji, w nauce, nadrabianie zaległości szkolnych oraz zajęcia wychowawczo-edukacyjne.

Duży nacisk położono, jak co roku na zajęcia profilaktyczne i wychowawcze, mające na celu radzenia sobie z trudnościami, które zagrażają prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży oraz zdrowemu stylowi życia. Realizowany był także pilotażowy program zajęć sportowych o charakterze profilaktycznym „Dzieci ulicy”, którego zadaniem jest objęcie opieką dzieci z trudnościami osobowościowymi, ciężko dostosowującymi się społecznie oraz wykluczonymi ze społeczności lokalnej. W Placówce działała również Wielopoziomowa Drużyna Harcerska „Szare Szeregi”, licząca 12 harcerzy.

Z dniem 31 grudnia ub.r., Placówka ta w **obecnej strukturze** została zlikwidowana, a od 01 lutego br. zostaje powołana nowa i prowadzenie jej powierza się instytucji kultury – Polanie Kultury Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu

11. Świetlica Środowiskowa „Kajak” w Orzyszu

Świetlica środowiskowa „Kajak” przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa jest prowadzona przez Siostry Dominikanki. Dostępna była dla dzieci i młodzieży od poniedziałku do piątku. Dzieci mogły tam spędzać czas wolny od zajęć szkolnych, rozwijać swoje talenty, uczyć się odpowiedzialności i współpracy z innymi, a także ofiarności wobec bardziej potrzebujących. Ze względu na panujący reżim epidemiologiczny zajęcia w niej odbywały się od stycznia do połowy marca oraz od września do końca października. W tym czasie dzieci i młodzież miała do wyboru różnorodne formy spędzania czasu: zajęcia gitarowe, teatralne, plastyczne, taneczne, nauka gry w szachy i warcaby. Pracę w świetlicy wspierał wolontariat – młodzież z ZSP w Orzyszu i ZS Ogólnokształcących. W świetlicy działała również grupa Caritas, która niosła pomoc starszym i potrzebującym. Zajęcia prowadzone w świetlicy były bezpłatne, ogółem z różnych zajęć korzystało 60-80 osób.

II. Cele Programu

Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Orzysz, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych oraz

prorowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe

- Wspieranie działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu oraz używania innych środków psychoaktywnych i związanych z tym zagrożeniach.
- Promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych, jako zdrowego stylu bez używania alkoholu.
- Prowadzenie edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz udzielania pomocy jej ofiarom.
- Zapewnienie dostępu do działań psychologicznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób zagrożonych, używających i uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz członków ich rodzin.
- Prowadzenie działań mających na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.
- Wspieranie podnoszenia kwalifikacji osób w zakresie strategii rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Współpraca z placówkami i instytucjami zajmującymi się działalnością profilaktyczną i naprawczą.
- Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego – Pełnomocnikiem ds. Wdrażania Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

III. Zadania i sposób ich realizacji.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych, młodzieży, dzieci i ich rodzin, współuzależnionych, uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami od alkoholu i narkotyków

Planowane działania:

- 1) Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego
  - a) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i konsultacji dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkomanii, edukacji indywidualnej i grupowej;
  - b) finansowanie wynagrodzenia osób zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym w Orzyszu wg harmonogramu i stawek określonych w umowie;
  - c) pokrycie kosztów utrzymania Punktu Konsultacyjnego.
  - d) zakup środków ochrony osobistej w ramach profilaktyki SARS-CoV2
- 2) Prowadzenie przez Zespół ds. rozmów interwencyjno-motywacyjnych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rozmów motywujących do leczenia i możliwości podjęcia terapii
  - a) zapraszanie osób uzależnionych lub współuzależnionych od alkoholu na spotkania z zespołem;
  - b) wypłata diet za posiedzenia Komisji
- 3) Wdrażanie procedury o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w stosunku do osób, które odmówiły podjęcia dobrowolnego leczenia
  - a) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Pisz;
  - b) opłata kosztów sądowych,
  - c) opłata opinii w przedmiocie uzależnienia wydanych przez biegłych sądowych.

- 4) Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy w placówkach leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniami i współuzależnionych
  - a) zakup publikacji, ulotek, plakatów itp.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i uzależnienia od narkotyków, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Planowane działania:

- 1) Pomoc psychologiczna, prawna i terapeutyczna dla rodzin z problemem uzależnień oraz przemocą domową
  - a) finansowanie wynagrodzenia psychologa i referenta prawnego w Punkcie Konsultacyjnym w Orzyszu wg harmonogramu i stawek określonych w umowie;
  - b) finansowanie wynagrodzenia psychologa zapewniającego opiekę psychologiczną dzieciom i młodzieży pochodzącej z rodzin zagrożonych alkoholizmem, narkomanią oraz przemocą domową w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Orzysz wg harmonogramu i stawek określonych w umowie;
  - c) prowadzenie działań informacyjno- edukacyjnych dotyczących zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków w placówkach oświatowych.
- 2) Funkcjonowanie środowiskowych świetlic w szczególności dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka i środowisk zagrożonych
  - a) udzielenie dotacji dla Domu Kultury w Orzyszu na utrzymanie i prowadzenie środowiskowej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej realizującej program opiekuńczo-wychowawczy (zgodnie z umową przekazania dotacji);
  - b) współfinansowanie działalności parafialnej świetlicy środowiskowej „Kajak” przy ul. Ełckiej 19a w Orzyszu poprzez:
    - pokrycie kosztów c. o.,
    - zakup materiałów z przeznaczeniem na zajęcia z dziećmi,
    - dofinansowanie wieczerzy wigilijnej.
- 3) Współpraca merytoryczna z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Orzyszu działającym w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w MOPS
  - a) aktywny udział Gminnej Komisji Rozwiązywania w posiedzeniach i pracach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Planowane działania:

- 1) Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych służących opóźnieniu inicjacji alkoholowej kierowanych do uczniów szkół podstawowych:
  - a) zakup programów i spektakli teatralnych profilaktycznych;
  - b) współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie wspierania i dofinansowywania programów oraz przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych i społeczności lokalnej,
- 2) Włączenie metodyki harcerskiej do pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie resocjalizacji
  - a) dofinansowanie działań i wyjazdów harcerzy

- 3) Dofinansowanie w miarę potrzeb i środków finansowych wypoczynku letniego (półkolonie) dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i z grup ryzyka, połączonego z programem profilaktycznym lub opiekuńczo-wychowawczym.
- 4) Wspieranie lokalnych działań aktywizujących i integrujących dzieci, młodzież, rodzin w tym otwartych środowiskowych imprez i wydarzeń o charakterze prozdrowotnym, rekreacyjno-sportowym, bez alkoholu:
  - a) współfinansowanie festynów rodzinnych, Orzyskiego Biegu Ulicznego, obchodów Dni Orzysza, Gminnej Wieczery Wigilijnej.
- 5) Działalność edukacyjno- informacyjna skierowana do całej społeczności Gminy Orzysz nt. szkodliwości używek oraz dostępnych form i miejsc pomocy:
  - a) zakup materiałów edukacyjnych – książek, broszur, plakatów, ulotek profilaktycznych;
  - b) włączenie się w ogólnopolskie i regionalne profilaktyczne kampanie edukacyjne uwzględniające problematykę uzależnień.
  - c) promowanie działań Gminy Orzysz;

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii.

Podjęmowane działania:

- 1) Propagowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, w szczególności ze środowisk zagrożonych uzależnieniami z terenu Gminy Orzysz oraz organizowanie zdrowych i bezpiecznych form spędzania czasu wolnego:
  - a) ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizację zadania pn. Profilaktyka uzależnień i patologii społecznych”
  - b) podpisanie umowy na realizację zadania;
  - c) udzielenie dotacji
  - d) rozliczenie
- 2) Systematyczne szkolenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z wymogami ustawy w zakresie profilaktyki o rozwiązywania problemów alkoholowych.
  - a) udział Komisji w szkoleniach.

5. Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy.

Podjęmowane działania:

Kontrola lokalnego handlu napojami alkoholowymi, zwłaszcza w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

IV. Realizacja zadań Programu.

1. Koordynację przedsięwzięć związanych z realizacją zadań zawartych w Programie prowadzi Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.
2. W realizacji Programu aktywnie uczestniczy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu, psycholodzy, terapeuci, realizatorzy programów profilaktycznych, pedagodzy szkolni, wychowawcy, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, policjanci, organizacje pozarządowe.

3. Decyzje dotyczące wydatków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań zawartych w Programie podejmuje Burmistrz.
4. Ustala się diety Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu w wysokości 5% najniższego wynagrodzenia za każde posiedzenie Komisji RPA i powołanych zespołów Komisji. Podstawą wynagrodzenia są protokoły z posiedzeń wraz z listą obecności lub protokoły z kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
5. Wysokość środków finansowych na realizację zadań Programu określa Rada Miejska w Orzyszu w drodze uchwały w sprawie budżetu Gminy na 2021 rok.
6. Źródłem finansowania zadań Programu na rok 2021, są środki finansowe budżetu Gminy „fundusz przeciwdziałania alkoholizmowi”, pochodzące z opłat za korzystanie z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Planowany preliminarz wydatków związanych z realizacją Programu na 2021r		
Lp.	Działania	Planowane wydatki (zł.)
1.	Funkcjonowanie Punkt Konsultacyjnego: - wynagrodzenie psychologa, instruktora terapii uzależnień, referenta prawnego - 32.240, - - koszty utrzymania Punktu Konsultacyjnego, energia, co, woda, ścieki, zakup środków czystości i ochrony osobistej w ramach profilaktyki SARS-CoV - 4.100, -	36.340, -
2.	Bieżąca działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: - praca i posiedzenia komisji oraz zespołu ds. rozmów interwencyjno- motywacyjnych- 12.500, - - szkolenia – 4.000, - - delegacje- 500,-	17.000, -
3.	Zastosowanie obowiązku poddania leczeniu odwykowemu: - opłata sądowa złożonych wniosków -700,- - opłata za wydanie opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia - 2.660, -	3.360, -
4.	Zakup publikacji, ulotek, plakatów	100,-
5.	Pomoc psychologiczna dzieciom i młodzieży pochodzącej z rodzin zagrożonych alkoholizmem, narkomanią oraz przemocą domową w szkołach, - zatrudnienie i finansowanie wynagrodzenia psychologa w ZSP w Orzyszu, Okartowie i Dąbrówce	58.800, -
6.	Funkcjonowanie środowiskowych świetlic dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka i środowisk zagrożonych 1) udzielenie dotacji dla instytucji kultury – Polana Kultury Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu na utrzymanie i prowadzenie środowiskowej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej realizującej program opiekuńczo-wychowawcze (zgodnie z umową przekazania dotacji) – 103.680, - 2) współfinansowanie działalności parafialnej świetlicy środowiskowej „Kajak” przy ul. Ełckiej 19a w Orzyszu: - pokrycie kosztów c. o.- 4.600, -	108.980, -

	- zakup materiałów z przeznaczeniem na zajęcia z dziećmi - 200,- - dofinansowanie wieczerzy wigilijnej - 500,-	
7.	Zakup programów i spektakli teatralnych profilaktycznych	2.000, -
8.	Dofinansowanie działań i wyjazdów harcerzy	500,-
9.	Dofinansowanie półkolonii dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i z grup ryzyka, połączonego z programem profilaktycznym lub opiekuńczo-wychowawczym - dofinansowanie zakupu biletów wstępu, wyżywienia itp. - 1.000, - - dofinansowanie usług transportowych – 1.000, -	2.000, -
10.	Współfinansowanie działań aktywizujących i integrujących dzieci i młodzież i rodziny promujących zdrowy styl życia.	1.500, -
11.	Otwarty konkurs ofert na realizację zadania pn. „Profilaktyka uzależnień i patologii społecznych”	10.000, -
12.	Realizacja zadań Programu - wynagrodzenie pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alk.	5.000, -
Razem		245.580, -
Zaplanowane środki w budżecie Gminy na 2021r. fundusz „przeciwdziałania alkoholizmowi” i przeciwdziałania narkomanii		245.580, -

Opracowała: Barbara Konopka